

Høringsnotat

vedrørende

forslag til lov om ændring af lov om Natur- og Miljøklagenævnet og ændring af lov om naturbeskyttelse, lov om miljøbeskyttelse og forskellige andre love (Ændringer som følge af lov om Natur- og Miljøklagenævnet)
(Differentieret klagegebyr)

1. Indledning

Lovforslaget har i perioden den 16. november 2010 til den 22. november 2010 været i høring hos en lang række myndigheder og organisationer. Lovforslaget blev fremsat i Folketinget den 17. november 2010 og forventes 1. behandlet den 30. november 2010.

By- og Landskabsstyrelsen har modtaget høringssvar fra:

Aalborg Universitet (Det Danske Center for Miljøvurdering (DCEA)), Affald Danmark, Campingrådet, CO-industri, Danmarks Jægerforbund, Danmarks Naturfredningsforening (DN), Danmarks Sportsfiskerforbund, Dansk Botanisk Forening, Dansk Byggeri (Foreningen af Danske Ral- og Sandsugere), Dansk Entomologisk Forening, Dansk Land- og Strandjagt, Dansk Ornitologisk Forening (DOF), Det Økologiske Råd, DI Organisation for erhvervslivet (DI), Friluftsrådet, Kommunernes Landsforening (KL), Landbrug & Fødevarer, Økonomi- og Erhvervsministeriet.

Herudover har *Beredskabsstyrelsen, Beskæftigelsesministeriet, Foreningen af Statsautoriserede Revisorer, Forsvarsministeriet, Indenrigs- og Sundhedsministeriet, Kirkeministeriet, Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri, Registrerede Revisorer, Syddansk Universitet, Videnskabsministeriet og 3F* meddelt, at de ikke har bemærkninger til lovforslaget.

Endelig har *Dansk Arbejdsgiverforening* meddelt, at de ikke ønsker at afgive bemærkninger.

Grønland er blevet hørt, men har ikke afgivet bemærkninger.

I det følgende gennemgås de væsentligste dele af høringssvarerne. Miljøministeriets kommentarer hertil er anført i kursiv.

Det bemærkes, at høringssvarerne er gengivet i hovedtræk. Ønskes detaljerede oplysninger om svarenes præcise indhold, henvises til de vedlagte høringssvar.

2. Generelle bemærkninger til lovforslaget

Dansk Byggeri (Foreningen af Danske Ral- og Sandsugere), Dansk Land- og Strandjagt, Landbrug og Fødevarer støtter op om lovforslaget. **DI** bakker op om en regulering af gebyrerne.

Co-industri, Danmarks Jægerforbund, Danmarks Naturfredningsforening, Dansk Botanisk Forening, Dansk Byggeri (Foreningen af Danske Ral- og Sandsugere), Dansk Ornitologisk Forening (DOF), Friluftsrådet og Kommunernes Landsforening (KL) kritiserer alle den meget korte høringsfrist.

Kommentar:

Kritikken tages til efterretning.

3. Indførelse af gebyr, herunder differentieret gebyr

Danmarks Jægerforbund finder at en differentiering af klagegebyret virker rimelig, men påpeger samtidig, at mange private benytter sig af at klage gennem en organisation, og er derfor bekymret over lovforslaget, der hæver klagegebyret til 3.000 kr. for bl.a. organisationer og foreninger. Danmarks Jægerforbund foreslår et kompromis på 1.000 kr. som klagegebyr for organisationer mv.

Dansk Byggeri (Foreningen af Danske Ral- og Sandsugere) finder det udmærket, at der som udgangspunkt kommer gebyr i alle klagesager for det kommende sammenlagte klagenævn. Dansk Byggeri går i princippet også ind for en differentiering af klagegebyrerne, men udtrykker bekymring for, om Natur- og Miljøklagenævnet kan gennemskue privatpersoner, der omgår reglerne, fordi de i realiteten klager på vegne af mindre lokalt baserede organisationer og virksomheder.

Danmarks Sportsfiskerforbund tilkendegiver, at en forhøjelse/indførelse af et så betragteligt gebyr på 3.000 kr. for klager til Natur- og Miljøklagenævnet vil indebære en risiko for, at seriøse og for dansk natur og miljø vigtige sager aldrig vil blive afprøvet ved "miljøets højesteret". Sportsfiskerforbundet efterlyser en begrundelse for, hvorfor antallet af klager skal nedbringes. Sportsfiskerforbundet finder, at "et gebyr af en sådan betragtelig størrelse vil være en hæmsko og belastning for de mindre grønne organisationer, så er det da for intet at regne i forhold til den belastning, gebyret vil være for de privatpersoner, der er individuelt berørt af en myndighedsafgørelse og dermed klageberettiget. Disse enkeltpersoner må i bund og grund føle deres borgerrettigheder i den grad krænkede ved udsigt til at skulle deponere så betragteligt et beløb i månedsvi hos klagenævnet for at få en urimelighed vurderet/afgjort – og så endda med udsigt til at tabe sagen og dermed pengene." Sportsfiskerforbundet mener, at der er tale om en "stor og formentlig omkostningsfuld administration af gebyrtrafik frem og tilbage mellem klager og klagenævn alene for at bringe antallet af klager ned til et foreløbigt udefineret niveau. Sportsfiskerforbundet anbefaler, at lovforslaget skrinlægges.

Dansk Entomologisk Forening anfører i deres hørings svar, at et klagegebyr på 3.000 kr. for organisationer og foreninger mv. efterlader det indtryk, at man fra Miljøministeriets side i virkeligheden ønsker at underminere klagesystemet og på længere sigt gerne så det afskaffet.

Campingrådet finder, at med en stigning til det seksdobbelte på 3.000 kr. vil en række mindre virksomheder som campingpladser overveje, om de har råd til at klage. Og det er meget uheldigt for den demokratiske rettighed til at klage, der må gælde alle, hvad enten en virksomhed er stor eller lille. Campingrådet håber, at det er muligt at finde en løsning, hvor klagegebyret ikke skal stige så kraftigt.

CO-industri finder, at lovforslaget om stærk forøgelse af gebyr for at klage til Natur- og Miljøklagenævnet er direkte skadeligt for den demokratiske proces med nem klageadgang. CO-industri henviser i øvrigt til Danmarks Naturfredningsforenings hørings svar.

Dansk Botanisk Forening finder, at en så væsentlig forhøjelse af gebyret for organisationer og foreninger mv. vil være mærkbar for foreningens økonomi og begrænse deres risikovillighed omkring påklage af bl.a. en række principielle sager. Foreningen anfører endvidere, at med

foreningens botaniske ekspertise er den med til at sikre et fagligt niveau – ikke mindst i afgørelser fra kommunerne, som efter strukturreformen har fået helt nye ansvarsområder inden for naturforvaltningen. De mange nye forvaltningers begrænsede erfaringer med arbejdsområdet har uden tvivl i sig selv ført til en stigning i antallet af påklagede sager. Efter indkøringsfasen siden strukturreformen bør der forventes et fald i mangelfulde og forkerte afgørelser, og dermed også et fald i påklagede afgørelser. Hertil kommer, anfører Dansk Botanisk Forening, at nævnsafgørelser i principielle sager kan være med til at skabe klarhed over retstilstanden, hvilket kan være til gavn for såvel naturen som for lodsejere med tilsvarende sager. Selv for sager, hvor vi ikke får medhold og må betale gebyr, kan vi være med til at tydeliggøre retstilstanden, hvilket ud fra en almindelig demokratisk opfattelse burde være i samfundets interesse.

Friluftsrådet anmoder om, at Folketinget ikke vedtager et klagegebyr på 3.000 kr. for miljøorganisationerne, idet klagesystemet er en integreret del af natur- og miljølovgivningen og handler om god håndhævelse. Miljøorganisationerne er stort set alene om at kigge kommunerne, regeringen og ministerierne i kortene og klagesystemet er en uundværlig del af dette arbejde. Rådet mener derfor, at forhøjelse af klagegebyret hviler på en usaglig og forkert forudsætning om rimelige klager. NGO-organisationerne klager yderst selektivt og vinder flertallet af deres klager. Desuden er Danmark blandt initiativtagerne til Århuskonventionen, og dermed forpligtet til at sikre borgere og organisationers rettigheder til at påtale fejlagtige afgørelser.

Aalborg Universitet (Det Danske Center for Miljøvurdering (DCEA)) anfører, at lovforslagets formål kan tolkes som værende at begrænse organisationers adgang til lovmæssig klageadgang. DCEAs position er at offentlighedsinddragelse og adgang til klage er en grundsten i et moderne demokrati, og økonomiske omkostninger herfor skal derfor bæres af samfundet og ikke i form af gebyr af det enkelte individ.

Affald Danmark anfører, at ét af de væsentligste formål med et klagenævn bør være legitimitet i relation til regelsættet og sagsbehandlingen af det. Affald Danmark påpeger, at det som hovedregel alene er individuelle, væsentlige interesser, der kan begrunde klageadgang, og udgangspunktet derfor må være, at alle sager, som indbringes for nævnet, er væsentlige sager. Affald Danmark bemærker i øvrigt, at det – i hvert fald på miljøbeskyttelseslovens område – er hovedreglen oftere end undtagelsen, at der sker klageafskæring ved ny regeludstedelse. Der bør derfor ikke sættes yderligere barrierer op for prøvelse af afgørelser – uanset karakteren heraf. Forpligtelsen til tilbagebetaling bør endvidere fremgå eksplicit af lovens paragraffer, så det alene kan ændres af Folketinget og ikke af Miljøministeriet.

Danmarks Naturfredningsforening (DN) finder, at lovforslaget er et yderligere eksempel på regeringens bestræbelser for at knægte de grønne organisationer. Lovforslaget begrundes blandt andet med, at formålet med et hævet klagesagsgebyr er et led i at opnå en kortere og mere effektiv behandling af alle klager og at rette fokus på de væsentlige sager. DN efterlyser i denne sammenhæng en uddybende beskrivelse af, hvad der i denne sammenhæng betragtes som væsentlige sager? DN påpeger, at lovforslaget vil få miljømæssige konsekvenser, selvom lovforslaget siger det modsatte og anmoder Folketinget om ikke at vedtage et klagegebyr på 3.000 kr. for miljøorganisationerne idet:

- klagesystemet er en integreret del af natur- og miljølovgivningen og en del af den værdikæde, der handler om god håndhævelse. Miljøorganisationerne er stort set alene om at kigge kommunerne i kortene og klagesystemet var en udtrykkelig forudsætning for kommunalreformen.
- Miljøorganisationerne spiller en samfundsnyttig, billig og uundværlig vagthunderrolle. Set i forhold til samfundets forholdsvis beskedne indsats for at genoprette tabte natur- og

miljøverdier, har de tusindvis af enkeltafgørelser meget stor betydning for naturen og miljøet.

- Klagegebyret hviler på en usaglig og forkert forudsætning om urimelige klager. Fakta viser, at miljøorganisationerne klager yderst selektivt og vinder flertallet af deres klager i modsætning til den almindelige gennemsnitlige klager, der friholdes for eller belægges med et lavere klagegebyr.

Det Økologiske Råd (DØR) anfører indledningsvist, at de mange klager og den lange sagsbehandlingstid skyldes uklar lovgivning, manglende opdatering af BAT-krav, manglende ressourcer i nævnet og manglende ekspertise i kommunerne. DØR anfører endvidere, at et klagegebyr på 3.000 kr. reelt vil medføre, at de mange mindre miljøorganisationer og lokale miljøforeninger ikke længere vil kunne påklage tilladelser, dispensationer eller godkendelser, der er i strid med lovgivningen. Det vil give kommuner friere hænder til at administrere natur- og miljølovgivningen i strid med lovenes formål og være til skade for Danmarks natur og miljø. Miljøorganisationer og de lokale miljøforeninger vil ganske vist få pengene igen, når de får medhold, men alene at skulle låne staten så mange penge og i så lang tid vil være et stort problem. Det er endvidere også vigtigt, at der påklages principielle klager for at få præciseret lovens bestemmelser, og her viser erfaringerne, at klagerne typisk får medhold i ca. 50 % af klagerne. Klagegebyret vil derfor især reducere antallet af principielle klager, selvom det er dem, der overordnet set er de væsentligste. DØR anmoder derfor Folketinget om ikke at vedtage et klagegebyr på 3.000 kr. for miljøorganisationerne af følgende grunde:

- Det store antal klager, der har været, skyldes en uklar lov og mange kommuners mangelfulde administration.
- Det er reelt miljøorganisationerne, der sikrer, at loven overholdes og at der er lighed for loven, så de der ikke overholder loven ikke slipper af sted med det, til skade for de landmænd, der faktisk overholder loven.
- Det økologiske Råd har fået medhold i alle de hidtil afgjorte klager – og de andre miljøorganisationer har opnået det samme resultat, og det viser, at klagerne er berettigede og ikke misbrug af klagesystemet.
- Gebyret vil ikke påvirke antallet af klager fra DØR. Antallet vil falde dramatisk i 2011, dels fordi kommunerne har fået afviklet deres sagspukkel, og dels fordi Miljøstyrelsen i det seneste halve år har fået fastlagt BAT-krav for både malkekvæg, slagtesvin, søer og smågrise.

DOF anfører, at lovforslaget vil forringe beskyttelsen af naturområder og Danmarks biodiversitet. Lovforslaget kan ikke opfattes på anden måde end som et forsøg fra regeringen og flertallets side på at stække de grønne organisationers muligheder for at agere vagthund over for en dårlig lovgivning og en lige så dårlig administration heraf. Lovforslaget vil medføre en væsentlig forringelse af klageadgangen for de grønne organisationer. Det er især et problem for natur og miljøbeskyttelsen i Danmark, men det er også et demokratisk problem. DOF's og andre grønne organisationers rolle som vagthund over for kommunerne i disse sager er ikke bare nødvendig, den er af principiel betydning for retssikkerheden. Af disse grunde tager DOF på det skarpeste afstand fra lovforslaget, som regeringen opfordres til at trække tilbage.

DOF anfører endvidere, at lovforslaget lægger op til en helt urimelig og unødvendig forskelsbehandling af private og de frivillige grønne organisationer, idet f.eks. landmænd blot skal betale et gebyr på 500 kr. imod de grønne organisationers 3.000 kr. Det skaber berettiget tvivl om forslagsstillernes motiver, når man helt åbenbart kun vil begrænse organisationernes mulighed for at klage. Baggrunden er antagelig et længe næret ønske hos landbruget udtrykt af formanden for LandboSyd, der flere gange er citeret i pressen for at ønske et klagegebyr på 5.000 kr. med det argument, at de grønne organisationer bremser udviklingen.

DI Organisation for erhvervslivet (DI) finder, at gebyret bør være ens for alle, uanset om det er organisationer eller borgere, så man ikke inviterer til omgåelse.

Kommentar:

Som nævnt i selve lovforslaget med tilhørende bemærkninger, så foreslås det at differentiere klagegebyret, således, at privatpersoner skal betale et gebyr på 500 kr. Andre, herunder virksomheder, organisationer og offentlige myndigheder kommer til at betale et klagegebyr på 3.000 kr.

Gebyrets størrelse er fastsat under hensyn til den forskellige betalingsevne, der typisk gælder for de forskellige kategorier af klageberettigede i henhold til de forskellige love på planlægnings-, natur- og miljøområdet. Organisationer, herunder miljøorganisationer og foreninger har alt andet lige en bedre betalingsevne end privatpersoner.

Et klagegebyr på henholdsvis 500 kr. og 3.000 kr. vurderes ikke at være uoverkommeligt dyrt. Differentieringen af klagegebyret er et led i finanslovaftalen for 2011 og er indgået mellem regeringen, Dansk Folkeparti og Kristendemokraterne. Forslaget skal ses som led i de fortsatte bestræbelser på at opnå en hurtig og effektiv behandling af alle klagesager.

De fremsatte bemærkninger giver ikke anledning til at fremsætte ændringslovforslag.

4. Klagefrekvens

DOF anfører, at DOF siden 2007 har påklaget i alt 124 miljøgodkendelser af husdyrbrug. 23 af disse sager er afgjort ved Miljøklagenævnet, og i alle 23 sager har DOF fået medhold, idet sagerne enten er hjemvist til fornyet behandling i kommunen eller (2 tilfælde) trukket tilbage af ansøger. Der er altså tale om 100 % medhold i foreningens klagesager på området. DOF finder, at det kun kan opfattes som udtryk for, at de involverede kommuner har foretaget en åbenlyst fejlagtig sagsbehandling. DOF finder, at meget desværre tyder på, at kommunernes praksis skyldes en politisk og ideologisk indblanding i administrativ praksis fra politikere i kommunalbestyrelser, der vil tækkes landbrugserhvervet. DOF finder, at det strider mod enhver normal opfattelse af dansk retssikkerhed, at kommunerne på denne måde bryder loven og administrerer forkert i den hensigt at tilgodese et bestemt erhverv – landbruget. Som dokumentation for denne påstand henviser DOF til Miljøklagenævnets hjemmeside, der viser en konsekvent linje i de utallige klagesager. DOF oplyser, at det er helt nødvendigt, at DOF og andre grønne organisationer har rimelige muligheder for at kigge kommunernes sagsbehandling efter i sømmene og indgive relevante klager. DOF finder det komplet uforståeligt, at regeringens erklærede hensigt med lovforslaget er at nedbringe antallet af klagesager.

Det Økologiske Råd (DØR) anfører, at DØR siden 2007 har påklaget 517 miljøgodkendelser. DØRs klager har ikke kun gavnet naturen og miljøet i de 54 sager som Miljøklagenævnet har afgjort, men også i de ca. 50 klager, som DØR har trukket tilbage, fordi landmændene har valgt at få udarbejdet et tillæg til miljøgodkendelsen, så den opfylder BAT-kravet. DØR anfører, at deres klager også har fået kommunerne til i langt højere grad at følge Miljøklagenævnets afgørelser, bl.a. fordi de selv skal betale omkostningerne til udarbejdelse af en ny miljøgodkendelse, når Miljøklagenævnet ophæver en miljøgodkendelse. Den forebyggende effekt af DØRs klager har derfor været mindst lige så stor som effekten af de 54 klager, som DØR foreløbig har vundet, anfører DØR. DØR finder, at mange af deres klager har medført, at der er skabt større lighed for loven, fordi DØR har forhindret, at nogle landmænd helet har kunnet slippe for at overholde lovens

krav om BAT. Dette ville ikke have været fair over for de mange landmænd, som faktisk har overholdt loven oplyser DØR.

Danmarks Naturfredningsforening (DN) anfører, at foreningen på årsbasis gennemser rundt regnet 15.000 myndighedsafgørelser og planer. Dokumenterne systematiseres, lægges på foreningens intranet og vurderes af lokale frivillige og fagmedarbejdere. De 15.000 afgørelser resulterede i 2009 i 318 påklagede sager. Af 176 afgjorte klager blev 71 tabt og 105 vundet – altså medhold i 60 % af sagerne. Scoringsprocenten har ellers ligget stabilt omkring de 50 % i de seneste mange år. På nogle områder – f.eks. vedrørende husdyrbrug – vinder DN i praksis alle sagerne. DN oplyser, at DN kun klager over ganske få sager, men har til gengæld en høj ”scoringsprocent” – ekstremt høj, hvis der sammenlignes med gennemsnitlige score for klager fra alle klageberettigede parter, som ifølge DN er nede på nogle få procent.

Kommentar:

Miljøministeriet har noteret sig de grønne organisationers bemærkninger.

Ministeriet gør opmærksom på, at klagerne får deres gebyr tilbage, hvis de får helt eller delvist medhold, eller hvis afgørelsen ophæves eller ændres.

De fremsatte bemærkninger giver ikke anledning til at fremsætte ændringslovforslag.

5. Århuskonventionen og EU

Aalborg Universitet anfører, at et gebyr på 3.000 kr. uden tvivl vil gøre deltagelsesprocessen mindre økonomisk overkommeligt. Lovforslaget fremkommer selv med forventningen om, at færre sager vil blive indbragt for de to nævn, og har dermed bekræftet, at lovforslaget vil have en uhensigtsmæssig effekt. Hvis omkostningen er så høj, at det leder til, at færre organisationer bruger deres klageret, så er lovforslaget i konflikt med såvel direktiv 2003/4/EC og Århus-konventionens artikel 9(4) og (5). Aalborg Universitet anfører endvidere, at den påtænkte gebyrforhøjelse bør være en sag, som fremlægges for EU-Domstolen og nævner sagen ”Kommissionen mod Irland” omkring VVM og offentlig adgang til deltagelse (case C-216/05) fra 9. november 2006.

Danmarks Naturfredningsforening (DN) anfører, at Danmark gennem Århuskonventionen har forpligtet sig til at sikre borgere og miljøorganisationer ”access to justice”. Det tolker Danmark i praksis som adgang til at indbringe sager for klagenævne – i stedet for tidskrævende og dyre sager ved de egentlige domstole. EU-domstolen har i sag C-216/05 accepteret et klagegebyr på 45 euro (315 kr.). DN oplyser, at en miljøretsekspert har vurderet, at det derfor ikke kan udelukkes, at et klagegebyr af en størrelsesorden på 3.000 kr. vil blive underkendt ved EU-domstolen eller Århus-konventionens Compliance Committee. Dette støttes angiveligt af EU-domstolens dom i den svenske sag om grundvandssænkning og VVM på Djurgården (Sag C-263/08).

Dansk Ornitologisk Forening (DOF) anfører, at lovforslaget er i åbenlys modstrid med Århuskonventionens og EU-direktiv 2003/4/EF’s pålæg om, at proceduren i forbindelse med miljøklager skal være hurtig og billig eller helt gratis. DOF finder derfor, at vurderingen i pkt. 8 i bemærkningerne til lovforslaget er vildledende. Hvis lovforslaget fastholdes, er der grundlag for at indberette lovforslaget og gebyrets størrelse for Århus-konventionens Compliance Committee og til EU-Kommissionen med påstand om, at regeringen med dette lovforslag overtræder konventionens Acces to Justice principper og EU’s direktiver.

Det Økologiske Råd (DØR) anfører, at gebyrerne ikke er betimelige, da lovgivningen i forvejen kun giver klageret til borgere, der har en væsentlig, individuel interesse i sagens udfald, og da der ikke er dokumentation for, at klagemulighederne misbruges af de små miljøorganisationer og lokale miljøforeninger, som må afstå fra at klage på grund af klagegebyret. DØR anfører endvidere, at det således er et væsentligt tilbageskridt både i forhold til miljøbeskyttelsen i Danmark og i forhold til resten af verden, når Danmark som værtsland for Århus-konventionen forringer miljøorganisationernes miljørettigheder fra som udgangspunkt at være gratis til at være belagt med et gebyr på 3.000 kr., når konventionen kræver, at proceduren skal være billig eller helt gratis.

Friluftsrådet anfører, at det er uforeneligt med Århus-konventionen at opkræve et så højt gebyr for at indbringe en klage. Til sammenligning har EU-domstolen [anerkendt] et klagegebyr på 45 euro (315 kr.). Danmark har gennem Århus-konventionen forpligtet sig til at sikre borgere og miljøorganisationers rettigheder til at påtale fejlagtige afgørelser. Det er Friluftsrådets opfattelse, at indførelse af et så markant forhøjet gebyr, udgør en reel barriere for adgang til at klage. I dansk ret skal alle administrative instanser være prøvet, før en sag kan indbringes for domstolene. En finansiel barriere for den administrative prøvelse er derfor en hindring af organisationernes adgang til at klage.

Kommentar:

Gebyrerne for klage til nævnet er fastsat, således at Århuskonventionens og VVM- og IPPC-direktivernes krav om, at procedurerne skal være rimelige og retfærdige, betimelige og ikke uoverkommeligt dyre, vurderes at være overholdt.

Der findes Miljøministeriet bekendt ingen EU-domme eller udtalelser fra Århus-konventionens Compliance Komite, som har forholdt sig til et klagegebyr på 3.000 kr.

I forhold til klager over aktindsigt, hvor Århus-konventionen og miljøoplysningsdirektivet (2003/4/EF) stiller krav om en procedure, som skal være billig eller helt gratis, bemærkes, at sådanne klager foreslås fritaget fra gebyr, jf. den foreslåede § 18, stk. 6.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets almindelige bemærkninger pkt. 8.

Endelig bemærkes for god ordens skyld, at det ikke generelt er korrekt, at en sag først kan indbringes for domstolene, når den administrative klageadgang er udtømt.

De fremsatte bemærkninger giver ikke anledning til at fremsætte ændringslovforslag.

6. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet

Økonomi- og Erhvervsministeriet (Erhvervs- og Selskabsstyrelsens Center for Kvalitet i ErhvervsRegulering (CKR)) vurderer, at lovforslaget har direkte negative erhvervsøkonomiske konsekvenser for danske virksomheder. CKR vurderer, at de erhvervsøkonomiske konsekvenser på samfundsniveau vil være ganske beskedne som følge af antallet af klagesager. CKR vurderer endvidere, at lovforslaget ikke vil medføre nævneværdige administrative byrder. CKR har derfor vurderet, at lovforslaget ikke indeholder administrative konsekvenser i et omfang, der berettiger, at lovforslaget bliver forelagt Økonomi- og Erhvervsministeriets virksomhedspanel.

7. Bemærkninger til emner, der falder uden for lovforslaget

Landbrug & Fødevarer støtter ideen om nedsættelse af et hurtigt arbejdende eksternt ekspertudvalg, der skal forberede en samlet reform af klagesystemet på miljøområdet, således at der sikres en hurtig og effektiv behandling af klagesager, så ingen skal vente i årevis på en afgørelse. I den forbindelse vil Landbrug & Fødevarer understrege, at det også er nødvendigt at der sikres fuld gennemsigtighed om nævnets arbejde og brug af sagkyndige og visitationsudvalg. Landbrug & Fødevarer finder det helt centralt, at der ikke vil kunne stilles spørgsmålstejn ved nævnets afgørelser, og skal opfordre til, at ekspertudvalget som et led i deres arbejde inddrager spørgsmålet om paritet.

KL opfordrer til, at det hurtigt arbejdende udvalg, som omtales i de indledende bemærkninger til udkastet til lovforslag, at det får i opdrag at overveje, om det er det rigtige snit, der er lagt med dette lovforslag.

Kommentar:

Miljøministeriet har noteret sig KL's og Landbrug & Fødevarers synspunkter.